

**Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond**

Eesti tuleviku heaks

Aarna vesiveski paisu kalapääs. Omanikujärelevalve“ (projekt „Aarna vesiveski paisu kalapääs“, SFOS nr 2.1.1001.13-0040, viitenumber 150856)

Ihtüloogi ekspertarvamus

Aarna vesiveski paisu kalapääsu rajamise suhtes

Koostas: Martin Kesler

2014. a

Kalapääsu lühikirjeldus

Rajatud Aarna vesiveski kalapääs asub Ahja jõe suudmest 76 km kaugusel Aarna külas.

Kalapääsuks olev 80 m pikkune tehiskärestik on sõltuvalt vooluhulgast 4-5 lai. Suurvee tingimustes, koos ajutiselt üleujutatava sängiga, on laius ligikaudu 15 m. Lang on 2 m e. 2,5 %. Pääsu alumine kiht koosneb liiva ja kiviklibusegust ning sellele on paigutatud geotekstiil. Rajatud sängi keskosa on kindlustatud 0,4 m paksuses kivipuistmaterjaliga (diameetriga 5-30 cm). Voolu rahustamiseks ja mitmekesise voolumustri loomiseks on paigutatud maakive (läbimõõduga 40-80 cm). Voolurahustuskivid on paigutatud hajusalt kogu tehiskärestiku ulatuses nõnda, et lang jaotub ühtlaselt üle kogu kärestiku ja astanguid ei ole tekitatud.

Hinnang rajatud kalapääsule

Läbiviidud ehitustööde üldine kvaliteet on hea ning tööde teostamisel on järgitud projektlahendust. Kärestiku pikkus, laius ja lang vastab projektile. Voolurahustuskivide paigutamisel on saavutatud piisavalt ühtlane lang ning kõrvalekaldeid ei esinenud (vt. fotod).

Visuaalsel hinnangul on kalapääs probleemideta läbitav kõigile Ahja jões elutsevatele kalaliikidele. Mitmele voolulembelisele liigile (forelli noorjärgud, harjus, võldas, trulling ja ojasilm) sobib kalapääs ka sigimis- ja elupaigaks.

Kalapääs on ühtlasi ka nn peavooluks ja ning kalapääsu leidmine kaladele tõenäoliselt probleemiks ei ole. Lisaks on pääs on kujundatud loodusliku kärestiku sarnaseks ning kaladel ei tohiks pääsu läbimisel ka motivatsiooniprobleemi olla.

Pääsu pikaajalise toimimise tagamiseks tuleb vajadusel pääsu kogunenud risust puhastada ning vältida tuleks risuummistuste teket.

Kokkuvõtteks

Hüdraulilised tingimused Aarna vesiveski kalapääsus on Ahja jõe kalastiku elutingimuste suhtes sobivad ning pääs võimaldab kaladel vabalt mõlemasuunaliselt liikuda.

Fotod

